

Sygn. akt V ACa 536/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku V Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Anna Daniszewska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2022 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. Ł.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 15 lutego 2022 r. sygn. akt I C 319/20

uchyla zaskarżony wyrok w punktach 1(pierwszym), 2(drugim), 4(czwartym) i 5(piątym), znosi postępowanie w sprawie w odniesieniu do czynności podjętych przez Sąd Okręgowy na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 lutego 2022 r. i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Anna Daniszewska

Sygn. akt V ACa 536/22

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 5 września 2016 r. przeciwko (...) S.A. w W. powód T. Ł. wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 19.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 7 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2-krotności stawki minimalnej.

Pismem z dnia 27 stycznia 2020 r. powód rozszerzył powództwo i wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 94.680,30 zł tytułem nienależnie pobranych w okresie od dnia 18 maja 2007 r. do dnia 13 listopada 2019 r. włącznie świadczeń w wykonaniu nieważnej umowy kredytowej z dnia 18 maja 2007 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 19.000 zł od dnia 7 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, od kwoty 75.680,30 zł od dnia doręczenia pozwanemu wskazanego pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty, ewentualnie o zasądzenie od pozwanego kwoty 30.000 zł tytułem zwrotu części nienależnie pobranych w okresie od dnia 18 maja 2007 r. do dnia 13 listopada 2019 r. włącznie świadczeń w wykonaniu umowy kredytowej z dnia 18 maja 2007 r. z ustawowymi odsetkami od kwoty

19.000 zł od dnia 7 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 11.000 zł od dnia doręczenia pozwanemu wskazanego pisma do dnia zapłaty.

Pismem z dnia 29 października 2021 r. powód ponownie rozszerzył powództwo i wniósł o stwierdzenie nieważności umowy zawartej przez niego w dniu 18 maja 2007 r. z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. o nazwie (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 104.128,39 zł tytułem nienależnie pobranych w okresie od dnia 18 maja 2007 r. do dnia 13 listopada 2019 r. włącznie świadczeń w wykonaniu nieważnej umowy kredytowej z dnia 18 maja 2007 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 19.000 zł od dnia 7 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, od kwoty 75.680,30 zł od dnia doręczenia pozwanemu pisma rozszerzającego powództwo z dnia 27 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 9.448,09 zł od dnia doręczenia pozwanemu wskazanego pisma do dnia zapłaty, ewentualnie o zasądzenie kwoty 25.147,62 zł tytułem zwrotu części nienależnie pobranych w okresie od dnia 18 maja 2007 r. do dnia 13 listopada 2019 r. włącznie świadczeń w wykonaniu umowy kredytowej z dnia 18 maja 2007 r. z ustawowymi odsetkami od kwoty 19.000 zł od dnia 7 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 6.147,62 zł od dnia doręczenia pozwanemu pisma z dnia 27 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty.

Jednocześnie powód cofnął powództwo ewentualne w zakresie kwoty 4.852,38 zł ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy:

1. ustalił nieważność umowy zawartej przez powoda w dniu 18 maja 2007 r. z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. o nazwie (...) o indywidualnym oznaczeniu (...);
2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 104.128,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:
 - od kwoty 19.000 zł od dnia 5 września 2016 r. do dnia zapłaty,
 - od kwoty 75.680,30 zł od dnia 12 maja 2020 r. do dnia zapłaty,
 - od kwoty 9.448,09 zł od dnia 27 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty;
3. oddalił powództwo główne w pozostałym zakresie;
4. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.817 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
5. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 3.077,05 zł kosztów sądowych.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na ustaleniach i rozważaniach zawartych i szczegółowo przedstawionych w uzasadnieniu wyroku.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go części w jakiej powództwo zostało uwzględnione, tj. w zakresie punkt 1, 2, 4 i 5.

Skarżący zarzucił wyrokowi między innymi:

- 1) naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 148¹ § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5) k.p.c. poprzez wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym, pomimo braku przesłanek do wydania wyroku w tym trybie oraz istnienia przesłanki negatywnej w postaci wniosku powoda o przeprowadzenie rozprawy, a w efekcie pozbawienie pozwanego możliwości obrony swych praw w procesie;
- 2) naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 205¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 193 § 2¹ k.p.c. i w zw. z art. 379 pkt 5) k.p.c. poprzez wydanie rozstrzygnięcia pomimo uprzedniego nie zakreślenia pozwanemu terminu do wniesienia odpowiedzi

na zmodyfikowane powództwo i pomimo nie zajęcia przez pozwanego stanowiska do czasu wydania wyroku, a w efekcie pozbawienie pozwanego możliwości obrony swych praw w procesie;

3) naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 205³ § 5 k.p.c. poprzez nie zwrócenie powodowi pisma z dnia 2 lutego 2022 r. i pisma z dnia 4 lutego 2022 r., co miało wpływ na wynik sprawy;

4) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 205³ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 205³ § 5 k.p.c. i w zw. z art. 379 pkt 5) k.p.c. poprzez wydanie wyroku pomimo uprzedniego uniemożliwienia pozwanemu odniesienia się do pisma powoda z dnia 2 lutego 2022 r. i pisma powoda z dnia 4 lutego 2022 r., w szczególności uprzedniego nie zarządzenia wymiany pism, a w efekcie pozbawienie pozwanego możliwości obrony swych praw w procesie;

5) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 2) i 3) k.p.c. poprzez uznanie przez Sąd Okręgowy dokumentów znajdujących się na kartach 314-325, 339-397, 422-423, 588-595, 701-706 za pozbawione istotnego znaczenia i nieprzydatne „dla stwierdzenia okoliczności faktycznych istotnych dla niniejszej sprawy”.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wywołanego wniesieniem apelacji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesiona apelacja zasługiwała na uwzględnienie w sposób skutkujący koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Nieważność postępowania zachodzi zaś między innymi wtedy, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

W niniejszej sprawie zasadnie zarzuca skarżący, iż postępowanie przed Sądem Okręgowym dotknięte jest nieważnością wskutek pozbawienia skarżącego możliwości obrony jego praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.

Wskazać na wstępie należy, że w literaturze, jak i w judykaturze na przestrzeni lat występowała rozbieżność poglądów w kwestii, kiedy występuje pozbawienie strony możliwości obrony wywołujące nieważność postępowania. Zróżnicowane stanowiska prezentowane w tym zakresie ewoluowały.

W starszym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że pozbawienie strony możliwości obrony przysługujących jej praw prowadzące do nieważności postępowania polega na odjęciu jej w postępowaniu sądowym, wbrew jej woli, całkowitej możliwości podejmowania, albo świadomego zaniechania czynności procesowych zmierzających do ochrony jej sfery prawnej (zob. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60, Nowe Prawo 1963 nr 1, s. 117 i wyrok z dnia 20 stycznia 1966 r., II PR 371/65 OSNCP 1966 nr 10, poz. 172).

Pogląd ten doznał modyfikacji w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że pozbawienia strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. nie należy wiązać wyłącznie z sytuacją całkowitego wyłączenia strony od udziału w postępowaniu. Zachodzi ona także wówczas, gdy z powodu uchybienia przez sąd przepisom postępowania, strona wbrew swojej woli została faktycznie pozbawiona możliwości obrony swoich praw w jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji i to bez względu na to, czy takie działanie strony mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2000 r., III KKN 416/98, OSNC 2000, nr 12, poz. 220; z dnia 13 czerwca 2002 r., V KKN 1057/00, LEX nr 55517; z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 226/02, LEX nr 163995; z dnia 15 lipca 2005

r., IV CSK 84/10, LEX nr 621352; z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 468/08, LEX nr 515415; z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 248/10, LEX nr 898418; z dnia 12 marca 2020 r. IV CSK 276/18).

Niezmiennie i niekwestionowane jest natomiast stanowisko Sądu Najwyższego, że stwierdzenie nieważności postępowania wymaga rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek, strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu tych wszystkich przesłanek można mówić o prowadzącym do nieważności postępowania pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09, LEX nr 590206, z dnia 2 lutego 2011 r., I UK 293/10, LEX nr 811821 oraz z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 248/10, LEX nr 898418). Chodzi zatem o takiej skali i znaczeniu uchybienia procesowe, które faktycznie uniemożliwiły stronie dochodzenie lub obronę przysługujących jej praw przed merytorycznym rozstrzygnięciem sporu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2020 r. II CZ 51/20).

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, w niniejszej sprawie zaistniały takie uchybienia procesowe, które stanowią o spełnieniu wszystkich powyżej wskazywanych przesłanek, koniecznych do stwierdzenia nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Zasadnie zarzuca skarżący naruszenie przepisów postępowania - art. 205¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 193 § 2¹ k.p.c. i w zw. z art. 379 pkt 5) k.p.c. poprzez wydanie rozstrzygnięcia pomimo uprzedniego nie zakreślenia pozwanemu terminu do wniesienia odpowiedzi na zmodyfikowane powództwo i pomimo nie zajęcia przez pozwanego stanowiska do czasu wydania wyroku, co ostatecznie skutkowało pozbawieniem skarżącego możliwości obrony swych praw w procesie.

Jak trafnie podnosi skarżący Sąd Okręgowy wydał wyrok bez uprzedniego umożliwienia pozwanemu odniesienia się do stanowiska procesowego powoda.

Ponadto w dniach 2 lutego 2022 r. i 4 lutego 2022 r. powód skierował do pozwanego dwa pisma zawierające wnioski dowodowe, z których ostatnie pełnomocnik pozwanego otrzymał w dniu 10 lutego 2022 r., a zaskarżony wyrok zapadł zaledwie pięć dni później, zanim pozwany zdołał ustosunkować się do obu pism powoda.

Sąd Okręgowy nie zakreślił pozwanemu terminu do wniesienia odpowiedzi na zmodyfikowane powództwo, orzekł o żądaniu pozwu w nowym kształcie, nie czekając na stanowisko pozwanego.

Słusznie zauważa skarżący, że ustawodawca przykłada ogromną wagę do treści i sposobu złożenia pisma modyfikującego powództwo wymagając, aby zmiana nie tylko nastąpiła na piśmie (art. 193 § 2¹ k.p.c.) lecz także, aby pismo to spełniało warunki formalne przewidziane dla pozwu (art. 187 k.p.c.). Tak samo jak pozew, modyfikacja kierowana jest do pozwanego za pośrednictwem sądu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 r., III CZP 95/15), zaś samo jej doręczenie wywołuje skutki wskazane w art. 192 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, że obowiązkiem Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym było nie tylko zarządzić doręczenie pozwanemu odpisu pisma powoda z dnia 29 października 2021 r., ale także wezwanie go, zgodnie z art. 205¹ § 1 k.p.c., do złożenia odpowiedzi na rozszerzone powództwo w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż dwa tygodnie. Trzeba pamiętać, że wskazany przez ustawodawcę termin 2-tygodniowy ma charakter minimalny, natomiast przewodniczący składu, wyznaczając termin na złożenie odpowiedzi na pozew, powinien każdorazowo kierować się złożonością i stopniem zawikości danej sprawy.

Dopiero wówczas, gdyby pozwany - pomimo upływu tego terminu - nie odniósłby się do zmodyfikowanego powództwa, Sąd Okręgowy mógłby zasadnie przyjąć, iż strony zajęły ostateczne stanowiska w sprawie, w tym pozwany odniósł się do wszystkich żądań pozwu.

Sąd Okręgowy, w sytuacji uprzedniego niewypełnienia przez Przewodniczącego obowiązku wynikającego z art. 205¹ § 1 k.p.c., wydając wyrok na posiedzeniu niejawnym pozbawił pozwanego możliwości sformułowania jakichkolwiek

twierdzeń i wniosków, które pozwany uznałby za uzasadnione w kontekście rozszerzonego żądania pozwu, pozbawiając go tym samym możliwości obrony swych praw.

Przewodniczący nie zwrócił pism powoda z dnia 2 i 4 lutego 2022r., ale także uniemożliwił pozwanemu odniesienie się do nich, a Sąd wydał zaskarżony wyrok z pominięciem stanowiska pozwanego.

Przewodniczący w Sądzie Okręgowy winien był postąpić w myśl art. 205³ § 1 i 2 k.p.c., zarządzając wymianę pism procesowych. Bez takiego zarządzenia każde pismo podlegało zwrotowi na podstawie art. 205³ § 5 k.p.c., do czego jednak nie doszło.

Strony wypowiadają się co do stanu sprawy, przyznawanych i kwestionowanych faktów oraz twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez stronę przeciwną w ich pierwszych pismach przygotowawczych, tj. pozwie i odpowiedzi na pozew. Po zapoznaniu się z treścią tych pism przewodniczący składu może zarządzić wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione. Dotyczy to spraw każdego rodzaju, lecz – według ustawodawcy – w szczególności spraw zawiłych lub obrachunkowych. Przepis ten precyzuje zasady składania i wymiany pism przygotowawczych. Regulacja ta ma na celu koncentrację materiału procesowego poprzez umożliwienie sądowi sprawnego uzyskania od stron twierdzeń oraz dowodów na ich poparcie.

Istotną dla funkcjonowania mechanizmu koncentracji materiału procesowego sankcję zawiera § 5 art. 235⁵ k.p.c. Przewiduje on, że przewodniczący składu zarządza zwrot pisma przygotowawczego złożonego z uchybieniem terminu albo bez zarządzenia. Oznacza to, że złożenie przez stronę dalszego pisma przygotowawczego wymaga zarządzenia przewodniczącego wydanego z własnej inicjatywy lub na wniosek strony. Strona wnioskując o wydanie zarządzenia w tym przedmiocie, powinna albo złożyć pismo przygotowawcze wraz z wnioskiem o wydanie stosownego zarządzenia, albo złożyć sam wniosek, opisując w nim treść pisma przygotowawczego, które chciałaby wnieść. W wypadku złożenia przez stronę takiego wniosku przewodniczący powinien go rozpoznać, wydając zarządzenie o treści pozytywnej lub negatywnej.

Pismo przygotowawcze złożone bez zarządzenia podlega zwrotowi przez przewodniczącego. Zwrot powinien nastąpić zarówno wówczas, gdy strona wniosła pismo przygotowawcze, nie wnosząc o wydanie zarządzenia, jak i wtedy, gdy strona złożyła taki wniosek wraz z pismem przygotowawczym, lecz przewodniczący składu wydał zarządzenie o treści odmownej. Mechanizm ten zapobiega składaniu przez strony nadmiernej ilości pism, powtarzających często te same argumenty, które zostały już wcześniej podniesione, bądź odwołujące się do okoliczności niezwiązanych z rozpoznawaną sprawą (por. Ewa Stefańska, Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego pod red. Małgorzaty Manowskiej, 2022, LEX).

Skoro powód bezpośrednio przed wydaniem zaskarżonego wyroku złożył dwa pisma - z 2 lutego 2022 r. i z dnia 4 lutego 2022 r., a żadne z nich nie zostało złożone na zarządzenie Przewodniczącego, jak i nie zawierało wniosku o umożliwienie ich złożenia, to winny one zostać zwrócone w myśl art. 205³ § 5 k.p.c.

Jeżeli chodzi o wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym, Sąd Apelacyjny uznał, że nie doprowadziło to do nieważności postępowania. Stąd niezasadny okazał się zarzut naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 148¹ § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Faktycznie powód złożył wniosek o przeprowadzenie rozprawy i w sprawie odbyły się 4 rozprawy. Nie ma znaczenia, że miało to miejsce przed Sądem Rejonowym. Przekazanie sprawy według właściwości nie rodziło nowego obowiązku wyznaczenia rozprawy.

Należy podzielić pogląd skarżącego, że zważywszy na fundamentalną zasadę jawności postępowania wyjątki od niej mogą być stosowane jedynie w sytuacjach, w których dopuszcza to ustawa procesowa, a te oczywiście nie powinny

być interpretowane rozszerzająco. Jednak w stanie faktycznym niniejszej sprawy wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym nie naruszyło przepisów postępowania.

Zarówno w kodeksie postępowania cywilnego, jak i ustawach uchwalonych w związku z epidemią wirusa Covid-19 ustawodawca przewidział szereg rozwiązań, w ramach których – po zajściu przewidzianych w przepisach szczególnych przesłanek – wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym jest dopuszczalne.

W judykaturze zauważa się, iż norma art. 148¹ k.p.c. przyznaje sądowi kompetencję do odstąpienia od zasady, jaką jest rozpoznanie meritum sprawy w procesie na rozprawie. Redakcja przepisu wskazuje na pewien zakres dyskrecjonalności sądu, jeśli chodzi o ocenę zasadności odstąpienia do tej zasady. Zarazem (poza uznaniem powództwa) kompetencja do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym istnieje wówczas, gdy przeprowadzenie rozprawy w ocenie sądu nie jest konieczne. Brak konieczności rozpoznania sprawy na rozprawie zaistnieje wówczas jedynie, gdy zaniechanie to nie spowoduje naruszenia praw strony do udziału w postępowaniu (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 stycznia 2018 r., I ACa 899/17, LEX nr 2493625, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 marca 2021r., V ACa 523/20, LEX 3218680). Przepis art. 148¹ § 3 k.p.c. przewiduje, że rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest w ogóle niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że pozwany uznał powództwo.

Przepis art. 15zsz pkt 2) ustawy z dnia 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.) stanowi natomiast, że jeżeli w sprawie rozpoznawanej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości, sąd może zamknąć rozprawę i wydać orzeczenie na posiedzeniu niejawnym po uprzednim odebraniu od stron lub uczestników postępowania stanowisk na piśmie.

Wprawdzie wydając zaskarżony wyrok na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy ani przy okazji tego posiedzenia ani w ramach wcześniejszych czynności nie określił podstawy prawnej swojego procedowania w tym zakresie, to jednak w świetle przytoczonych regulacji miał uprawnienie do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym. Powinno także dojść do zamknięcia rozprawy, czego zabrakło, ale nie jest to podstawa do stwierdzenia nieważności postępowania, a jedynie uchybienie procesowe nie wpływające na rozstrzygnięcie.

Z przytoczonych już względów przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie jest dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 5 k.p.c.) w zakresie posiedzenia niejawnego w dniu 15 lutego 2022 r., na którym Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok.

Wobec powyższego, wyrok w zaskarżonej części, tj. w odniesieniu do pkt 1, 2, 4 i 5 należało uchylić, znieść postępowanie w sprawie w zakresie dotkniętym nieważnością i sprawę w tym zakresie przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy.

Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie oceniał pozostałych zarzutów zawartych w apelacji, albowiem oceny takiej Sąd II instancji może dokonać tylko w odniesieniu do orzeczenia, które zapadło w ważnym postępowaniu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2002 r., w sprawie II UKN 771/00, opublikowany w OSNP z 2003 roku, Nr 21, poz. 524).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 374 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

Zaznaczenia wymaga, że w postępowaniu apelacyjnym pozwany domagał się wyznaczenia rozprawy, jednak wobec treści art. 374 k.p.c., Sąd Apelacyjny wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym. W myśl tego przepisu **rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne**, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, **chyba że** cofnięto pozew lub apelację albo **zachodzi nieważność postępowania**. W związku z tym wyznaczenie rozprawy nie było konieczne mimo wniosku pozwanego zawartego w

apelacji, gdyż kodeks postępowania cywilnego zwalnia z obowiązku wyznaczenia rozprawy nawet w sytuacji wyraźnego wniosku o jej przeprowadzenie, gdy sąd drugiej instancji stwierdza nieważność postępowania.

SSA Anna Daniszewska